

Justis- og beredskapsdepartementet

VÅR REFERANSE
21/11056

DERES REFERANSE
21/5609

DATO
21.12.2021

Høring- utredning om foretaksstraff og korrupsjon

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets brev av 12. oktober 2021 der departementet sender på høring en enkeltpersonsutredning fra advokat Knut Høivik som evaluerer reglene om foretaksstraff og korrupsjon.

Finanstilsynet vil gi uttrykk for synspunkter på vurderinger og forslag som er relevante ved ileggelse av administrative foretakssanksjoner, dvs. overtredelsesgebyr. Endringer i straffelovens generelle bestemmelser om foretaksstraff er noe Finanstilsynet må forholde seg til i vurderingen av anmeldelser av overtredelse av regelverk tilsynet forvalter. Finanstilsynet vil i sin tilsynsrolle ha synspunkter på hvilke bestemmelser i sektorlovgivningen der overtredelse bør kunne sanksjoneres med foretaksstraff. Tilsynet finner det imidlertid i denne høringen ikke naturlig å vurdere behovet for endringer i generelle straffebestemmelser.

Finanstilsynet tar til etterretning Høiviks vurderinger av betydningen av Høyesteretts dom av 15. april 2021 for skyldkravet ved administrative overtredelsesgebyrer.

I utredningen legges det til grunn at skyldkravet kan oppfylles ved anonyme og kumulative feil. Dette er svært viktig på Finanstilsynets område. Foretak under tilsyn har en rekke forpliktelser som ikke er knyttet til enkelte ansatte i foretaket, men som det hører under foretakets ledelse å påse at foretaket følger opp. I tilfeller av overtredelser der foretakene burde ha innrettet seg på en bedre måte for å unngå overtredelser av relevant regelverk, herunder forebygge svakheter i foretakenes systemer og rutiner for etterlevelse, kan Finanstilsynet ha grunn til å ilegge overtredelsesgebyr som skyldes uaktsomhet hos foretakets ledelse. Finanstilsynet understreker også viktigheten av at det kan legges til grunn uaktsomhet i foretakets styre, som et kollegialt organ, uten at det foretas en særskilt vurdering av hvert enkelt styremedlems handlinger.

Finanstilsynet vil også på generelt grunnlag understreke viktigheten av at kumulert uaktsomhet kan gi grunnlag for overtredelsesgebyr. I en rekke saker på Finanstilsynets område vil overtredelser av sektorregelverket skyldes svikt på flere nivåer og i flere funksjoner i foretaket, uten at uaktsomhetskravet kan knyttes direkte til enkeltpersoner.

I utredningen foreslås det, som følge av Høiviks generelle vurderinger av betydningen av den nevnte Høyesterettsdommen, enkelte justeringer i blant annet verdipapirhandellovens og hvitvaskingslovens bestemmelser om overtredelsesgebyr. Finanstilsynet har ikke gjennomgått utformingen av andre regler om overtredelsesgebyr på tilsynets forvaltningsområde, men vil understreke at bestemmelser i sektorlovgivningen, på alle områder, utformes på en konsistent måte.

I utredningens kapittel 21 omtales en "skisse til andre tiltak for å bekjempe korrupsjon". Finanstilsynet mener bekjempelse av korrupsjon generelt er viktig, også for å bidra til et velfungerende finanssystem, og lovgivningen må legge et godt grunnlag for dette. Etter Finanstilsynets vurdering er imidlertid anbefalingene som legges fram i dette kapitlet, ikke tilstrekkelig begrunnet. Finanstilsynet stiller blant annet spørsmål ved om utredningen gir grunnlag for å fastslå et behov for særskilte regler om forebygging av korrupsjon for store foretak slik disse er definert i regnskapsloven. Hvis Justis- og beredskapsdepartementet legger opp til en videre utredning av dette spørsmålet, må det være en klar premiss for arbeidet at Finanstilsynet ikke kan føre tilsyn med antikorrupsjonsforpliktelser. Dette vil være tilsynsoppgaver som ligger langt utenfor Finanstilsynets kjerneoppgaver, som er å føre tilsyn med konsesjonspliktig virksomhet. Finanstilsynet vil for øvrig påpeke at et eventuelt antikorrupsjonstilsyn som skissert i utredningen, vil være av en vesentlig annen art enn hvitvaskingstilsynet, som er rettet inn mot etterlevelsen av hvitvaskingslovens forpliktelser hos foretak i finanssektoren.

For Finanstilsynet

Morten Baltzersen
finansstilsynsdirektør

Cecilie Ask
juridisk direktør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Finansdepartementet